

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea din București
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă <i>Justinian Patriarhul</i>
1.3. Departamentul	Școala Doctorală <i>Dumitru Stăniloae</i>
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Doctorat
1.6. Programul de studii	Teologie

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Autocefalie, sinodalitate și întâietate în Biserică: prevederi canonice, dezvoltări subsecvente și realități ecleziale actuale			2.2. Cod disciplină			
2.3. Titularul activității de curs	pr. prof. univ. dr. George GRIGORIȚĂ						
2.4. Titularul activității de seminar							
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	<i>1</i>	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	0
3.4. Total ore din planul de învățământ/ Total ore online din planul de învățământ	12	din care: 3.5. curs - curs față în față - curs online	12 -12 -0	3.6. seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp					<i>ore</i>
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					90
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					90
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					
Tutoriat					-
Examinări					25
Alte activități					33

3.7 Total ore studiu individual	238
3.8 Total ore din planul de învățământ	12
3.9 Total ore pe semestru	250
3.10 Numărul de credite	10

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Cunoștințe de teologie canonică, patristică, istorie eclezială și drept bisericesc
4.2. de competențe	Competențe de operare pe calculator (Word, Internet Explorer); capacitate de analiză, de sinteză și de gândire critică)

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Sală dotată cu tablă și cu proiector</i>
5.2. de desfășurarea seminarului/laboratorului	

6. Rezultatele învățării

Codificare Rezultat	REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII		
	Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și autonomie
R1	Studentul/absolventul descrie în mod aprofundat, sistematic și rațional concepte religioase, teologice și juridice, privind performarea misiunii sociale eclesiale, pe care le explică în mod critic și argumentat.	Studentul/absolventul analizează sistematic teorii, idei și concepte teologice din domeniul Teologiei canonice, acceptând dialogul interdisciplinar cu privire la o varietate de teme, vizând proiectarea unei imagini corecte a situațiilor analizate.	Studentul/absolventul gândește critic, monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, în formularea unor judecăți analitice privind cunoașterea eclesiologiei ortodoxe, ținând cont de problematicile actuale din Ortodoxie.
R2	<p>Cunoașterea și interpretarea în mod critic și interdisciplinar a conceptelor teologice și juridice, a doctrinelor și reglementărilor canonice, precum și a istoricului lor.</p> <p>Dobândirea unor cunoștințe aprofundate despre evoluția conceptelor și doctrinelor teologice: absolventul va fi capabil să identifice, să analizeze și să interpreteze în context istoric și cultural modul în care s-au format și s-au dezvoltat diversele concepte teologice și juridice în spațiul eclezial, înțelegând procesul lor de afirmare și adaptare de-a lungul timpului, precum și impactul acestora asupra vieții și gândirii creștine.</p>	<p>Aptitudinea de a analiza și evalua critic și interdisciplinar evoluția și impactul conceptelor și doctrinelor teologice: absolventul va fi capabil să utilizeze metode și tehnici diverse din teologie, istorie, filosofie, drept și alte științe pentru a analiza în profunzime modul în care s-au format, interpretat și evoluat conceptele și doctrinele teologice și religioase, precum și impactul lor asupra societății și practicii religioase, formulând opinii originale și bine argumentate.</p> <p>Aptitudinea de a integra perspective multiple pentru interpretarea și valorificarea critică a</p>	<p>Responsabilitatea de a realiza analize critice și bine fundamentate privind evoluția și impactul conceptelor teologice și doctrinelor juridice în societate: absolventul trebuie să-și asume responsabilitatea de a cerceta și interpreta în mod autonom și critic dezvoltarea conceptelor teologice și a doctrinelor juridice cu impact în viața eclezială, contribuind la avansarea discursului teologic. În acest sens, el dispune de autonomia de a selecta metodologii adecvate, de a structura cercetările și de a formula concluzii originale, cu respectarea rigorii științifice și eticii academice.</p> <p>Responsabilitatea de a integra perspective interdisciplinare pentru interpretarea critică a teologiei Bisericii: absolventul are responsabilitatea de a combina cunoștințele și abordările din diferite domenii precum istoria, filosofia, dreptul și alte științe sociale, pentru a oferi interpretări comparate și multidimensionale ale conceptelor, doctrinelor și reglementărilor canonice.</p>

	<p>Capacitatea de a integra metodologii multiple pentru interpretarea critică a reglementărilor canonice și teoriilor teologice: absolventul va avea cunoștința de a aplica abordări interdisciplinare - din istorie, filosofie, sociologie, și drept - pentru a analiza în mod critic și profund conținuturile teologice, formulând opinii și interpretări originale, bine fundamentate și relevante pentru contextul contemporan, promovând astfel o înțelegere relevantă și critică a moștenirii teologice.</p>	<p>conceptelor teologice și juridice: absolventul va putea să combine cunoștințe și abordări din diferite domenii pentru a interpreta în mod critic și complex conceptele teologice și juridice, într-un mod relevant pentru mediul academic, pastoral și eclesial, facilitând dezbateri, cercetări și inițiative interdisciplinare în domeniul teologiei.</p>	<p>În același timp, el beneficiază de autonomia de a iniția și conduce proiecte de cercetare și dezbateri academice, contribuind astfel la îmbogățirea și diversificarea câmpului științific în teologia contemporană.</p>
R3	<p>Doctorandul descrie sistematic și rațional progresul teologic și juridic cu impact în viața eclezială, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat.</p>	<p>Doctorandul aplică tehnici și metode de îmbunătățire și progres în distingerea dintre contextul și subtextul izvoarelor istorice.</p>	<p>Doctorandul gândește critic și monitorizează și respectă învățăturile dogmatice și reglementările canonice, precum și influențele juridice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice.</p>

7. Conținuturi

7.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Sfintele și Dumnezeieștile Canoane în Biserică: tradiție eclezială, actualitate și necesitate pastorală	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
2. Autonomia eclezială în Biserica primului mileniu creștin: prevederi canonice și nomocanonice	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
3. Autocefalia în Biserica primului mileniu creștin: prevederi canonice și nomocanonice	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
4. Sinodalitatea în Biserica primului mileniu creștin: prevederi canonice și nomocanonice	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore

5. Întâietate și Dipticele în Biserica primului mileniu creștin: prevederi canonice și nomocanonice	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
6. Sinodalitate și colegialitate în Biserica celui de-al doilea mileniu creștin	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
7. Întâietate și primat în Biserica celui de-al doilea mileniu creștin	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
8. Biserica autocefală vs. Ecclesia sui iuris: prevederi canonice, dezvoltări subsecvente și realități eclesiale actuale	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
9. Autocefalie și sinodalitate în Biserica celui de-al doilea mileniu creștin: libertate și responsabilitate eclesială	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
10. Autocefalie și etnofiletism în Biserica celui de-al doilea mileniu creștin	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
11. Autocefalie și etatism în Biserică	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
12. Autocefalie, sinodalitate și întâietate în diaspora ortodoxă	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore

Bibliografie

1. D. CIOBOTEA, «Problema canonicității și a comuniunii în diaspora ortodoxă», în *Mitropolia Banatului* 35 (1985), pp. 102-104;
2. S. BIGHAM, «Le concile de Constantinople de 1872 et le phylétisme», în *Le Messager Orthodoxe* 135 (2000), pp. 30-36.
3. N. DALDAS, *Le Patriarche œcuménique de Constantinople et le statut canonique de la „diaspora” orthodoxe grecque de langue grecque. Le cas de la France*, Katérini, 2001.
4. A. DRAGAS, «The Constantinople and Moscow Divide. Troistky and Photiades on the Extra-Jurisdictional Rights of the Ecumenical Patriarchate», în *Θεολογία* 88 (2017), nr. 4, pp. 135-190.
5. C. DRON, *Valoarea actuală a canoanelor*, București, 1928 (republicat la Iași în 2016 de E.I. ROMAN).
6. N. DURA, *Le régime de la synodalité selon la législation canonique conciliaire, œcuménique du Ier millénaire*, București, 1999.
7. A. DE HALLEUX, ««La collégialité dans l’Eglise ancienne», în *Revue Théologique de Louvain* 24 (1993), pp. 435-436.
8. G. GRIGORIȚĂ, *Il concetto di «Ecclesia sui iuris». Un’indagine storica, giuridica e canonica*, Roma, Città Nuova, 2007.
9. G. GRIGORIȚĂ, *Sfintele și Dumnezeuieștile Canoane în Biserică: între tradiție eclezială și necesitate pastorală*, București, 2017.
10. G. GRIGORIȚĂ, *L’autonomie ecclésiastique selon la législation canonique actuelle de l’Eglise orthodoxe et de l’Église catholique. Étude canonique comparative*, Roma, 2011.
11. G. GRIGORIȚĂ (coord.), *Un secol de slujire patriarhală în Biserica Ortodoxă Română*, 2 volume: vol. 1 – Studii dogmatice, canonice și istorice; vol. 2 - Documente și acte oficiale referitoare la Autocefalie și Patriarhie (texte originale și traduceri în limba română), Ed. Basilica, București, 2025.
12. G. GRIGORIȚĂ, *Canoane și cutume organizaționale la Sinodul I ecumenic de la Niceea (325). O analiză a aplicării acestora în Ortodoxia contemporană*, în S. ŢELARU – N. BELDIMAN – G. GRIGORIȚĂ – A. COMAN (coord.), *Lucrările*

Simpozionului Internațional de Teologie „Sinodul I ecumenic de la Niceea (325). Credința ortodoxă – baza unității Bisericii” din 13-17 mai 2025, Ed. Basilica, București, 2025, pp. 481-507.

13. G. GRIGORIȚĂ, *Théologie canonique et Droit ecclésiastique : une relation synergique et complémentaire*, în G. GRIGORIȚĂ (ed.), „*Ius ecclesiasticum*” in the life of the Church., București, 2019, pp. 95-152.
14. G. GRIGORIȚĂ, *Le concept de la primauté dans l’Eglise et son rôle dans la synodalité. Les prescriptions des saints canons et les réalités ecclésiales actuelles*, în « Kanon » 25 (2019), pp. 125-175.
15. G. GRIGORIȚĂ, «*Precedence vs. Primacy in the Church: a canonical approach*», în *Teologia* 22 (2018), nr. 2, pp. 9-36.
16. G. GRIGORIȚĂ, «*Întâietate și sinodalitate în dialogul teologic oficial dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică. Studiu canonic*», în *Ortodoxia* 2015, nr. 1.
17. G. GRIGORIȚĂ, «*Dipticele în Biserica Ortodoxă. O analiză din perspectiva teologiei canonice ortodoxe*», în *Ortodoxia* 2013, nr. 1.
18. G. GRIGORIȚĂ, «*Autocefalia în Biserica Ortodoxă. Studiu canonic*», în *Autocefalia: libertate și demnitate*, București, 2010.
19. G. GRIGORIȚĂ, «*Legea 489/2006 și Biserica ortodoxă Română*», în *Studii Teologice* 2007, nr. 2.
20. W. HARTMANN–K. PENNINGTON (ed.), *The History of Byzantine and Eastern Canon Law to 1500*, Washington, 2012.
21. I. IVAN, *Bunurile bisericesti în primele șase secole. Situația lor juridică și canonică*, București, 2014.
22. P. L’HULLIER, *The Church of the Ancient Councils: the disciplinary work of the first four ecumenical councils*, Crestwood – New York, 1996 (în limba română: *Dreptul bisericesc la sinoadele ecumenice I-IV*, București, 2000).
23. J. MARINA, «*Valabilitatea actuală a canonului 28 al Sinodului al IV-lea ecumenic de la Calcedon*», în *Ortodoxia* 3 (1951), pp. 173-187.
24. J. MEYENDORFF, «*One Bishop in One City*», în *Saint Vladimir’s Theological Quarterly* 5 (1961), pp. 54-62 [în franceză: «*Sommes-nous vraiment l’Eglise unie?*», în *Contacts* 37 (1962), pp. 25-33].
25. L. PATSAVOS, *Spiritual Dimensions of the Holy Canons*, Brookline, 2003 (în limba română: *Valențele duhovnicești ale Sfințelor Canoane*, Sibiu, 2012)
26. L. PATSAVOS, «*Diaspora vs. Local Church/Churches: The Specific Problems of America*» în *Kanon* 22 (2012), pp. 69-79.
27. L. STAN, «*Codificarea canoanelor*», în *Studii Teologice* 12 (1960), nr. 7-8.
28. L. STAN, «*Diaspora ortodoxă*», în *Biserica Ortodoxă Română* 68 (1950), pp. 603-617.
29. L. STAN, «*Despre sinodalitate*», în *Studii Teologice* 21 (1969), pp. 155-163.
30. S. TROIANOS, *Le fonti del diritto bizantino*, Torino, 2015.
31. S. TROIISKI (С. ТРОИЦКИЙ), «*О границах распространения права власти Константинопольской Патриархии на „Диаспору”*», în *Журнал Московской Патриархии* 1947, n. 11, pp. 34-45 [în engleză: «*The Limits of the Authority of the Patriarch of Constantinople Over the Diaspora*», în *Sourozh* 64 (1996), pp. 33-44].
32. D. WAGSHAL, *Law and the legality in the Greek East : The Byzantine Canonical Tradition, 381-883*, Oxford, 2015.
33. I. ZIZIOULAS, «*Orthodox Diaspora: Facing a Canonical Anomaly*» în *Kanon* 22 (2012), pp. 1-11.

8.2. Seminar

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile ajută la intensificarea unei cercetări care să presupună interacțiuni cu specialiști din diferite domenii, valorificându-se o conștiință a dialogului și furnizând abilități de înțelegere a unor problematice de actualitate, răspunzând exigențelor mai multor angajatori din misiunea Bisericii, din domeniul educațional și cel al cercetării.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Examen oral</i>	100%
	<i>-Verificare pe parcurs</i>	-	
9.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	-	
	<i>- Activitate la seminar</i>	-	
9.6 Standard minim de performanță: Cunoașterea reperelor semnificative din teologia canonică, patristică, istorie eclezială și drept bisericesc valorificate în contextul eclesial actual.			

Data completării,
30.09.2025

Semnătura titularului de curs,

Semnătura titularului de seminar,

pr. prof. univ. dr. GEORGE GRIGORIȚĂ

Data avizării în departament,

Semnătura director de departament,